

Sezona 2016/2017

Petak, 23. decembar 2016. godine
Zadužbina Ilije M. Kolarca u 20 časova

Za zaljubljene

Dirigent: **Fabris Bolon**
Solista: **Milijana Nikolić**, mecosopran

Program:
Manuel de Falja: Začarana ljubav, baletska svita

Introdukcija i scena; Pisma slomljenog srca; Priviđenje; Ples straha; Čarobni krug; Ponoć; Ritualni ples vatre; Scena; Pisma o varljivoj svetlosti; Pantomima; Ples ljubavne igre; Finale.

Trajanje: oko 25 minuta

Ernest Šoson: Poema o ljubavi i moru, op. 19

*Vodeni cvet / La fleur des eaux
Interludijum / Interlude
Smrt ljubavi / La Mort de l'amour*

Trajanje: oko 28 minuta

***

Rodion Ščedrin: Karmen-svita

*I Introduction: Andante assai
II Dance: Allegro
III. First Intermezzo: Allegro moderato - Andante moderato - (attacca)
IV. Changing of the Guard: Moderato
V. Carmen's Entrance and Habanera: Allegro moderato - Quasi andante
VI. Scene: Allegro moderato - Tempo precedente - Andante assai
VII. Second Intermezzo: Larghetto*

VIII. *Bolero: Allegro vivo*
IX. *Torero: Moderato con stoltezza*
X. *Torero and Carmen: Lento - Tempo I*
XI. *Adagio: Andante moderato - Adagio*
XII. *Fortune-Telling: Andantino - Andante assai*
XIII. *Finale: Allegro - Tempo precedente - Andante assai*

Trajanje: oko 45 minuta

Koncertmajstor: **Tijana Milošević**

Španski kompozitor **Manuel de Falla** (1876–1946) je u godinama neposredno pred Prvi svetski rat, boravio u Parizu. Upoznao se sa viđenijim imenima umetničkog sveta tog vremena, između ostalih, i sa kompozitorima Igorom Stravinskim, Klodom Debisijem i Morisom Ravelom, kao i koreografom Sergejom Djagiljevom. Tada, de Faljin lični stil evoluirao, razvijajući se od ranog, ukorenjenog u tradiciji poznog romantizma, ka zreлом stilu koji karakterišu slobodnija i smelija harmonska rešenja. Na početku Prvog svetskog rata, kompozitor se vraća u Španiju i posvećuje pisanju scenske muzike.

Orkestarski komad **Začarana ljubav** završen 1916. godine, nastao je na osnovu muzike za istoimeni balet, na libreto Gregorija Martineza Sijere (mada postoje pretpostavke da je libreto napisala de Faljina supruga). Radnja prati život andaluzijske ciganke Kandeke, kojoj su roditelji ugovorili brak. Kada je odrasla, zaljubila se u Karmela. Pošto njen muž umire, duh muža progoni dvoje zaljubljenih. Kandeka saznaje da je njen pokojni suprug imao ljubavnicu i, pošto Kandeka i Karmelo ne uspevaju da oteraju duha ritualnim plesom, Kandeka odlučuje da namami bivšu ljubavnicu svog muža u ritualni ples sa duhom. Tako duh počinje da opседа svoju (bivšu) ljubavnicu. U ovoj partituri, kompozitor je želeo da spoji svoje umeće komponovanja umetničke muzike sa ciganskom tradicionalnom muzikom.

Kritika je, nakon premijere bila podeljena. Dok je jedan deo smatrao da su elementi impresionizma uspešno i znalački korišćeni, uprkos teškoćama koje zadaje pisanje *ozbiljnog* dela baziranog na elementima popularne muzike, drugi je smatrao da atmosfera Španije nije adekvatno predstavljena, upravo zbog *stranih uticaja*, pri čemu se misli na elemente francuskog impresionizma.

Iako je njegov stvaralački izraz ukorenjen u akademskoj tradiciji koju je propagirao Pariski konzervatorijum, francuski kompozitor **Ernest Šoson** (1855–1899) je stvarao pod uticajem dvojice velikih evropskih autora druge polovine 19. veka, kao i većina njegovih sunarodnika u tom periodu. To su bili Rihard Vagner i Sezar Frank. Ali, smatrajući da francuska muzika treba da bude oslobođena Vagnerovog uticaja, Šoson je, naklonjen muzičkom oslikavanju intimnih portreta, u svojim delima težio jasnoj formi, kao i interesovanju za kamernu muziku. Krajem osamdesetih i početkom devedesetih godina 19. veka, kompozitorov lični stil evoluirao je ka komponovanju obimnijih dela

veoma izraženog dramskog naboja. Upravo tada, između 1882. i 1893. godine, nastajala je **Poema o ljubavi i moru** na stihove Morisa Bušora. Šoson je podelio ovu poemu na dva dela, između kojih se nalazi interludijum. Izrazito pastoralna atmosfera ove partiture naglašena je suptilnom, prozračnom orkestracijom (iako snažan zvuk kompletnog orkestra ne izostaje), kao i, za akademsku tradiciju nekonvencionalnim, harmonskim rešenjima, koja su na tragu Debisijevog impresionizma.

Godine 1967. ruski kompozitor **Rodion Ščedrin** (*1932) komponovao je **Karmen svitu**, balet u jednom činu kubanskog koreografa Alberta Alonsa. Libreto je, prema operi **Karmen** Žorža Bizea (1838–1975), napisala Alisija Alonso. Ščedrin je za ovu priliku preradio muziku Bizeove opere, koristeći neke od njenih najpoznatijih tema i aranžirajući ih za gudački orkestar i veliki broj udaraljki.

Muzika je organizovana u trinaest slika. Ideja za ovo delo potekla je od Ščedrinove supruge, Maje Pliseckaje, inače balerine Boljšoj teatra. Ona je najpre zamolila Dmitrija Šostakoviča (1906–1975), a potom i Arama Hačaturijana (1903–1978) da komponuju muziku za balet. Pošto su obojica odbila, konačno, Pliseckaja je zamolila svog supruga, Ščedrina, da se pozabavi ovim scenskim delom. U međuvremenu, Pliseckaja se upoznala sa Albertom Alansom kome se (kao koreografu Kubanskog nacionalnog baleta) ideja dopala, što je za Ščedrina bio dodatni podstrek. Kompozitor je želeo da bude više od aranžera, te je upravo jedan od glavnih kvaliteta ovog dela (koje se, osim scenski, izvodi i koncertno) Ščedrinova igra sa dobro poznatim Bizeovim temama, koje se prepliću i modifikuju na najrazličitije načine.

Miloš Bralović*

*U sezoni 2016-17, Beogradska filharmonija pruža priliku odabranim mladim muzikolozima da pisanjem programskih komentara obogate svoju stručnu praksu.